

LA VENTILLADA.

SETMANARI POPULAR.

DISCURS

Sobre la importancia de las ciencias naturales y experimentales para combatir la impiedad.

(Continuació.)

Vaig á comensar per arguments d' autoritat, presentant á vostra consideració autoritats las mes competents. Escolteu en primer lloch lo que diu la *Civitta Cattolica*. «Debém enterament convenir que es necessari que nosaltres units ab lo vincle de la fé y de la caritat impugném al modern panteisme y epicureisme mentres mantinguen erissada sa testa. Mes impugnarlos sens armas es impossible, y bojeria fora impugnarlos ab armas per ells poch temudas. Ni tampoch son armas suficients los sols principis de la fé, quan aquesta es combatuda baix lo sol nom de la ciencia. Aquell qui vol se lluyti sens armas, ó ab armas que per res son temudas, vol la victoria del enemich.» (Serie 10.ª) En altre passatge hi llegim: «Las presents necessitats de la Iglesia y de la societat civil, exigeixen que no 's tracti la ciencia sagrada de un modo *purament dogmátich y positiu*, só es, contentantse ab solidar y salvar las veritats reveladas de las falsas interpretacions escriturals y patrísticas dels heterodoxos, sinó que exigeixen que 's tracti ademés d' una manera racional ab l' auxili de las veritats filosóficas, y rebatint los sofismas y 'ls errors de la falsa ciencia profana.»

Mes escoltém sobre tot, lo que 'ns diu lo Mestre infalible de la veritat, lo Vicari de Jesucrist, l' actual Pontífice Lleó XIII, qui com á vigilant capdill guaytant lo camp de batalla desde 'ls cims del Vaticá, observant los moviments dels enemichs de la fé, nos senyala 'l modo com debém atacar, y las armas que debém usar pera deféndernos en los combats á que 'ns provocan. Veus aquí sas paraulas: «Si en alguns temps la

necessitat ha exigít que 'ls homes doctes s' ocupin en l' estudi de las mes importants disciplinas pera la investigació de la veritat, y treurer radicalment de las inteligencias dels homes los errors que 'ls assaltan, los actuals ho exigeixen d' una manera molt especial.».....«Per aquesta causa amonestém y exortém fermament á tots los académichs y deixeples, que s' apliquin ab moltíssima sollicitud en los estudis de la ciencia, en saber quin sia 'l curs quotidiá dels ingenis; que es lo que presenta é inventa de nou la industria dels homes: igualment fixin la atenció á quinas veritats principalment se fa la guerra y aixó ab quína intenció y ab quinas arts. Donchs totas aquestas cosas convé tenirlas presents pera poder lluytar sabiament ab los enemichs y opugnadors en un mateix camp y ab lo mateix género de armas. (*Breu de SS. Lleó XIII als Emms. Cardenals Joseph Pecci y Thomás Zigliari, Prefectes de la Academia Romana de S. Thomás de Aquino.*)

Los documents que acabo de presentar á vostra consideració son una proba evident é irrecusable del auxili que las ciencias naturals prestan á la fe, puix que d' ellas tenim que völdrens com d' armas necessarias quan los enemichs se presentan armats ab arguments sortits del camp de las ciencias, y 'l no ferho seria confessarnos vergonyosament vensuts en aquest camp, que deixariam abandonat á nostres enemichs.

Mes aném ja á presentar un ensaig directe del modo com aquestas ciencias son un poderós afiansament de la fé y pulverisan los errors dels incréduls.

L' error capital de nostra época, teórich y práctic es lo presentar al mon com á sempre existent y etern, *á parte ante et á parte post*, es á dir, que sempre ha existit y existirá sempre, que baix lo punt de vista de sa existencia ha sigut lo que serà y serà lo que ha sigut. Aquest es

lo dogma fonamental dels incréduls del sigle XIX. Ara bé; la mes elemental de las ciencias naturals, la Aritmetica s' encarrega de combatre y reduhir al no res aquest error. Vejam com ha tractat aquest argument en una de sas lliçons de Física donadas en Turin en 1832 l' eminent Canchi. «Saben tots, diu aquest sabi físich y matemátich, que 'l quadrat d' un número es lo producte de dit número multiplicat per si mateix. Aixís, de que la unitat presa dos negadas com á factor nos dona ú, que dos multiplicat per dos nos dona quatre, que tres per tres nos dona nou, que quatre per quatre setse, que cinch per cinch vint y cinch; resulta que 1, 4, 9, 16, 25 etc., son 'l quadrat dels números enters 1, 2, 3, 4, 5, etc. Si 's continua mes enllá de dos la serie dels números naturals 1, 2, 3, 4, 5, 6....., los quadrats que conté aquesta serie anirant siguent relativament menos, y aquesta minoria s' anirà fent cada vegada mes notable á mesura que vagi creixent la série. En efecte; si 's deté la série després del número 10, després del 100, després del 1000 etc., lo número de quadrats que la série conté son, tres en lo primer cas, 10 en lo segon, 31 en lo tercer etc.; per consegüent la relació entre 'l número de termes quadrats y 'l número total de termes, baixarà successivament á $\frac{3}{10}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{3}{100}$, ó proximament $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{33}$ etc.: d' ahont n' hem de concloure que si la série dels números enters pogués suposarse aumentada actualment al infinit (ó deixés de ser finita) los termes quadrats se reduirían á una molt petita minoria. Donchs aquella última condició que en la hipòtesis de que 's tracta havia de quedar satisfeta, es incompatible ab la primera hipòtesis, perquè en la série de números prolongats al infinit (ó deixant de ser finita) se trobaria ab cada terme no quadrat lo quadrat d' aquest terme, després 'l quadrat del quadrat, etc. Luego la hipòtesis de la série prolongada al infinit, del número actualment infinit (ó del que deixa de ser finit) enclou en sí contradiccions manifestas, es completament absurda. Luego aquesta hipòtesis deu ser rebujada, y tot número es essencialment finit.

Podem donchs deduhir que no existeix actualment, per exemple, mes que un número finit d' estrelles, que 'l número d' estrelles qu' han existit, en la suposició de que moltes hagin desaparegut, es igualment finit. Lo que diém del número d' estrelles podém afirmarho també del número de homes que han viscut sobre la terra, del número de revolucions d' aquesta sobre sa órbita, del número d' estats per los que ha pa-

ssat 'l mon densá que existeix: per consegüent, hi ha hagut un primer home, s' ha donat un primer instant en que la terra ha aparegut en l' espay, ó 'l mon ha tingut un principi. *In principio creavit Deus caelum et terram.* Aixís es com la ciencia nos conduheix forsosament á lo que 'ns ensenya la fé: la materia no es eterna. Y si 'l primer lo mes antich de tots los llibres no 'ns hagués clarament manifestat eixa veritat, si no la admetessem com á cristians nos veuriam obligats á admétrerla com á aritmétichs, com á matemátichs.

(*Seguirá.*)

L' Àngel de la Guarda.

Angelis suis mandavit...
ut custodiant te in omnibus viis tuis.

(*Psalm. xc. v. 11.*)

I.

Ab cabells rossos com l' or,
cara mes qu' els lliris blanca,
un pobre infant al bregol
hores y hores hi passa:
dels ulls girats vers lo cel
una rialla n' hî escapa,
apar que dels tendres llabis
ne surtiu dolces paraules.
Y lo pobre infant no te
qui un bes amorós li fassa,
ni 'l calor del foch matern
que mes qu' altre foch abrasa,
perque la mort se n' hi ha duyt
del ver amor l' alenada;
y pels orfens en la terra
no eczisteix amor de mare.
Mas l' infant prou s' aconhorta,
les tristes hores be passa,
al cel los ullets clavats,
les mans al pit encreuades!

TORNADA.

Espera, orfaneta, espera,
la jornada no es pas llarga;
si no hi ha amor en la terra,
en lo cel amor no hi falta.

II.

Oh jove d' ardent' alena
que pretens d' una mirada

llegir en l' espay sens límits
 l' obra de Deu plana á plana;
 jove qu' als embats del mon
 séns vacil-lar la fe santa,
 y nous perills cada dia
 brotar de sota ta planta:
 home, que als honors aspire
 y á qui lo mon afalaga;
 esprits, á qui plau la gloria,
 y á qui los victors agraden:
 ¿No es ver qu' heu dit moltes voltes
 ¡Ay! que la gloria n' es vana!
 ¡Ay! que la ciencia no ens dona
 la pau del cor desitjada?
 ¿No es ver qu' una veu del cel
 dolça, divina, inspirada,
 á port segur ha guiat
 vostra combatuda barca?

TORNADA.

Jovens, qu' en lo mar del mon
 la vostre fé perill passa,
 al cel axecau los ulls
 que sa ma no us farà falta.

III.

Quant de la vida les hores
 pobre vell te son contades:
 quant ja s' han post de ton cel
 les ilusions qu' enganyaven:
 y 'l foch ardent de ton pit
 no llança ja flamarades,
 y com les nus del oratje
 s' han perdut les recordances:
 ni te resten en la terra
 amichs, ilusions, gaubanses,
 y ab ton dolor trist y sol
 tes penes amargues passes;
 ¿ab qui, pobre vell, platiques,
 ab qui, pobre vell, ne parles,
 á qui per ton dol ne sents
 consoladores paraules?
 ¿Per qué 'n ton semblant tranquil
 los sochs del dolor n' amagues!
 per qué 'l pondres de la vida
 no se coneix en ta cara?

TORNADA.

Es que en la fredor dels anys
 de la fe ne sents la flama,
 y si te penes la terra
 en lo cel consol no hi falta.

IV.

ACABAMENT.

Infant à qui en lo breçol
 les penes sols afalaguen,
 pobre nina qu' al amor
 com del sol á l' alenada
 ton cor purissim obrires
 ple d' ilusions y esperances;
 jovenets als qui la gloria
 ab sa corona us falaga:
 pobres vells que de la vida
 á la derrera jornada,
 sentiú que us crida la terra
 y que vostra sanch se glassa:
 no temeu, no, que les penes
 per mes que parexin llargues,
 son com las glorias del mon
 qu' ab un sol dia se passen:
 y els qu' en son cor han tingut
 de fe viva flamerada,
 de Deu la ma els sostindrà
 qu' als que crehuen, jamay falta.

TORNADA.

Puix que Deu á tots los homens
 per company en sa jornada,
 com á Tobies els dona
 lo sant Angel de la Guarda.

ENDREÇA.

¡Angel de Deu, de ma via
 tots los mals passos aparta,
 y en cap perill de la vida
 m' abandoni ta ma santa!

Lo Cançoner de Vilatorri.

MEMORIAS DE UNA ROSA.

Lo cel estava pur y seré com l' esguart d'
 un ángel de rossa cabellera y d' ulls mes blaus
 que las flors del romaní, quan, esclatant la pon-
 cella que m' enclohia beguí lo primer raig de l'
 aurora y la primera gota de rosada despresa de
 sa diadema.

L' oreig, que ubriach de perfums á mon en-
 torn suspiraba cantant glosas al dia, s' aturá pe-
 ra xuclar l' ambrosia de mon cálzer.

Jo era hermosa y me 'n enorgullía: ¡sempre
 l' orgull es l' amich constant de la hermosura!

M' adularen; férenme regna de la vall y vingué á mi lo ceptre que dut havia llavors la viola. A no haver estat hermosa m' hagueren menyspreat. Fins las flors se pagan de la apariencia.

Ab tot fou ben curt mon regnat. Veyentme soberana vaig aspirar á mes grandesa; somuiava poch hermosa aquella vall devant la magnificencia dels meus colors y lo delicat dels meus perfums. ¡Com eczagera l' orgull! ¡Com cega 'ls ulls de la rahó y enmatzina l' ánima ab lo desitj impossible d' una benhauransa infinita.

M' enamoraban aixams de papellonas y veyeva revolcar á mon entorn brumejantas las afanyosas abellas; mes devant l' alta dignitat de mon poder somniava eixas lloansas com á vils adulations y servils obediencias.

Aquella mateixa aubada, y quan encara no eran prou desclosas totas mas fullas carmesinas pe 'ls tebis raigs del sol, una modesta donsellata, sens fer esment en las punxas que mon front erissaban, me cullí pera galejar sa trenada cabellera. ¡Pobreta de mi! ésser tan hermosa y servir de juguina á la rústega pastora d' aquell terme!

Trista fou la despedida que com á sobirana vaig dar á las flors sas vassallas. Plorava al deixar mon imperi, y ellas que m' elegiren sonreyan al veure mon plor. Ah! la desgracia dels grans may inspira compassió á las ánimas petites. Tan sols la viola, tan sols la reyna destronada me despedí. Tragué sa humil corola de la molsa hont vivia sens envejar ni ser envejada, y 'm digué llagrimojant aquestas pera mi tendras paraulas: «No t' enorgulleixi la grandesa ni la benhauransa; en la gloria dels grans hi ha molt de ilusió y mentida; tan sols la modestia pot regnar eternament, tan sols sas galas son lo joyell de la ignocencia y de la virtut, veritable grandesa de las ánimas bonas.»

Y prenguí comiat. La pastoreta que 'm duya presa en sas trenas 'm vengué aprés á una dama hermosa y jove com jo, que doná per ma bellesa una moneda d' arjent. Ja 'm creya gran y ma grandesa 's comprava! ¡Follía y sols follía la del pensament ambiciós!

Entrada de ple al mon, en eixa Babel d' or, hont es moda lo disfrés de la conciencia y educació lo dols llenguatge de la hipocresia que adula y lloa, altra volta renasqué en una ánima l' ambició de la grandesa y del poder. Muda, testimoni de las follías de l' ánima, aprenguí quan son de valor en lo gran mon la presumpció y l' atreviment, y vaig ser presumptuosa y atrevida menyspreant ferme ab las meas companyonas

que ostentavan llurs colors virginals en pitgers magnífichs.

Mes també alli vaig ser desgraciada. També allí vaig coneixer la miseria del orgull, tot vanitat; y lo no res del pensament afanyós de glorias que no son sinó fum y com á fum lleugeras.

Ja sens olors, me llansaren en mitj d' una via hont vaig romandre llargas horas planyent ma desventura y procurant moure la compació dels transeunts ab la perduda bellesa de mos colors.

A la fi vaig lograr mon desitj. Una pobra velleta que á vora meu passava plorant, me recullí y ab delit m' amagá en sa falda. Llavors vaig somniar mes hermós lo meu pervindre, y 'm trobi ab la realitat espantosa de la mort.

Trenada ab lliris y sempre-vivas, vaig engarlandar lo front d' un albatet. Oh! quín presentiment mes crudel despertá en ma ánima aquella pera mi somniada casualitat.

Ma bellesa de un dia tan sols podia plaure á la mort. ¡Quín fat lo meu! Naixer pera la vida y viurer tan sols pera la mort!

Del front glassat del pobre infantó vaig passar als brassos de la creu plantada per sos pares sobre aquella terra remoguda que empresonava 'l cos del ignocent.

¡Quants y quants misteris podria referir sorpresos á la quietut d' aquells llochs hont las brisas no hi remorejan, ni hi suspiran las auras de las matinadas, ni hi armonisan los encisants trovadors de las arbredas! ¡Quants de misteris arreballats á la remor dels xiprés. Fins apar qu' en la ubaga de llur brancatge ploran los ángels del silenci, guardians invisibles d' aquell lloch de repós hont se confonen en la mateixa pols la grandesa y la hermosura, la sabiesa y la gloria.

¡Quína quietut la de las tombas! ¡Quan de misteri en ia soledat que las rodeja y que pareix voler pendre la veu á las auras y 'ls perfums á las flors que arrelan en las cendras dels que foren!

Allí vaig llansar l' últim suspir. La mort fou la darrera gala de mon orgull.

Escolteume tots los que viviu de un pervindre de gloria y de bellesa.

No hi ha una altra boniquesa mes gran que la virtut, ni está la vera grandesa en apariencias que encisan sinó en la veritat que atrau.

La bellesa es flor de un dia, y la virtut de la modestia flor de una eternitat. Si 'l mon vos digués que deheu enorgullirvos no escolteu sa veu, la veu del mon es sovint falsa armonia.

Jo vaig ser hermosa y m' enorgullí ma hermosura: ma mort fou l' orgull.

Tingueu compassió d' aquells que adressan lo cap pera ser vistos. Tingueu compassió de aquells que ab llurs eczageracions no comprenen ser motiu del menyspren d' altres.

No 'l que s' aixeca superbíós es mes gran, ni 'l que modest s' amaga es mes petit. Entre l' atreviment de l' orgull y la abnegació de la modestia eczisteix la mateixa diferencia qu' entre la rosa y la viola.

No oblideu ma historia, no la oblideu. Jo vaig ser esclava de la bellesa; que la vostra sia esclava de la virtut.

Vaig veure 'l nectar de la vida en copa d' or y en ma boca prengué l' amargor del fel: bebeu-lo vosaltres en vas d' argila y us será grata sa dolsura.

CONCEPCIÓ BLONDER.

Correspondència.

Barcelona 14 de Octubre de 1881.

Sr. Director de LA VETLLADA.

Si be no tinch la ma prou trencada en arren-
glerar enginyosament lletras pera ser en periódichs publicadas, vensut n' obstant per mon desitj y 'l que vosté 's digná manifestarme de que li fes á mans de tan en tan alguna correspondencia referent á rostra comtal Ciutat, prenc la ploma gustosament, segur per endevant de la sua benevolensa y la dels apreciables lectors de LA VETLLADA.

Y puix totas las obras es bo en nom de Deu y la Verge camençarlas (malgrat la mofa rondinayre dels pobres descreguts), sia mon comens lo fer plasent menció de l' ansia fervorosa ab que esguardan los joves católichs catalans aficionats á las lletras la hermosa festa que en homenatge á la Verge de Montserrat proximament se 'ns espera. Certament, en l' hora que vostés llegirán aquestas ratllas s' haurán aplegat ja al voltant del trono de la excelsa Moreneta, Patrona de Catalunya, tot un esbart de renombrats trovayres, afanyosos de depositar la mes bella ofrena als peus d' aquella Reyna sobirana que te son trono al mitj de las mes bellas serras catalanas. A l' hora aquesta s' aixecan sens dupte desde los pe-lats esqueys del Montserrat ayrosas trovas, himnes dolcissims rublets de tendres melodies envers la Mare aquella á la que tantas mercés,

victorias y grac.as debém nosaltres, sos filis predilectes, posats tan providencialment baix la sua protecció. A la hora aquesta deu buscarse la inspiració poética de la ferma creensa catalana sota las voltas imposants de la Santa casa payral de Catalunya, y sota las arcadas d' aquell preciós claustre; en aquestos moments, los representants de las lletras catalanas deuen fer ressonar una per una las mes delicadas notas de sas liras, baix l' influencia d' una pura y religiosa inspiració. Espero, Sr. Director, per altra correspondencia donarli noticias referents á la Romeria dels poetas catalans, tota vegada que aymador com só decidit de las lletras y glorias catalanas, no he de ser jo qui falti á tan patriótica y ensemps religiosa festa.

¿Mes per hont dech empendrer jo lo parlarli de nostra ciutat, que com un abundós roser, presenta cada dia esclatants novas poncellas, es á dir, novetats que deixan enbadalit al foraster que la visita. Francament, un no sap per hont comensar, en mitj de tantas cosas nóvas y capritxosas que l' art y la industria aqui 'ns presentan cada dia.

En lo passeig de Gracia, s' hi ha instalat fa poch temps una exposició d' objectes d' art, qual procedencia japonesa atrau ab preferencia las visitas de tots los amants de curiositats y cosas raras, que volen estudiar la manera de ésser d' aquell poble bárbaro y trassut al mateix temps. La tal exposició japonesa, ideada y portada á cap per los Srs. Maristany, Moragas y Urgellés, dona una idea aventatjada de 'l enginy é industria de la gent japonesa en fabricar tota classe d' objectes pera 'ls usos materials de la vida; mes en general, en tot aquell conjunt s' hi troba á faltar la vida de la veritable bellesa artística; qu' es flor que no produheixen los paissos, com lo Japon, entregats á la fredó del naturalisme.

La filarmónica Barcelona sembla que ha volgut donar xascó á la tan anunciada Societat de concerts. Lo primer que 's doná en la setmana passada fou escassament favorit pel públich, malgrat l' anomenada dels escullits artistas, y l' executarse notables pessas de la música mes clásica, composicions dels célebres mestres Mozart, Meyerbeer, Beethoven, Rubinstein, Bellini y altres. En cambi lo Circo eqüestre estava ple de gom á gom. Aquest contrast d' aficions s' explica molt bé, atés lo gust especial que domina en las costums actuals. Avuy s' admira la forsa, l' estrepit, lo espantable, tot lo que produheix im-

presions fortes, en fi, lo que mes impresioni als sentits. Mes aquells plahers que necessitan una atenció detinguda, la delicadesa del bon gust y aplicació del enteniment, se deixan per quatre retrógrados aficionats. Velshi aquí perquè nostre públich, en general, se mostra mes aficionat als toros y caballs que á la música.....

Mes no sigam tampoch tan pessimistas; en una ciutat com aquesta no hi falta may molta gent de bon gust y veritable cultura, que no son pas capassos de deixar un bon quarteto pera veurer aixecar un globo ó fer salts gimnástichs. Y sinó, que ho diga la «Associació de católichs» d'aquesta ciutat, ab motiu de la vetllada literaria-musical que celebrá la nit del dimecres passat. Una concurrència numerosa y escullida oplenaba 'l local de dita societat, y admiraba ab fruició entussiasta los brillants conceptes poétichs dels Srs. Roca y Cornet y Cabot y Rovira, qui llegí la bellíssima poesia titulada «Sant Geroni» de Mossen Jacinto Verdager, éssent igualment aplaudits en la execució de magníficas pessas los Srs. Sala, Cortinas, Clariana y Vargas. Acabá de donar interés á la vetllada lo Reverent abat Catá, encarregat d'una de las parroquias d'Oran, qui pronunciá un patetich discurs sobre l' afflictiva situació y las necessitats morals dels molts espanyols que emigran á l' África. Lográ conmourer vivament lo cor dels oyents y fou en extrem aplaudit. De sessions com aquesta un ne surt verament recreat é instruhit, y 'm va deixar ab ganas de saborejarne una altra, que segons diuen no tardará.

No observo com en altrás ocasions en eixa capital, gran requesta y moviment en la bella art de la pintura, en la qual sabut es que no deixan de figurarhi de tan en tan en bon lloch uostres artistas catalans. Segueix la Exposició del Sr. Parés cridant la atenció de las personas de bon gust presentant alguna artística novetat cada setmana, á mes de las obras que gayre be podrian dirse permanents. Actualment hi descolla notablement un quadro del reputat artista senyor Vayreda, representant un paisatge de primavera. Brilla en aquesta obra aquell delicat y veritable sentiment de la naturalesa que tan be sap expressar ab son ingénuo pinzell lo pintor olotí, y un sembla fins sentir la frescura d'aquella vegetació somrient tan ben robada per l' art, tan ben interpretada y fins enriquida ab totas las galas del color y 'ls tons mes armoniosos.

Ja sap que aquí l' expansió pública té sempre un objecte per explayarse. Ara per exemple li toca 'l torn á la cascada que feu guarnir lo conegut fabricant de máquinas pera cosir, D. Miguel Escuder devant la plassa de S. Sebastiá. Aquesta cascada s' arriba á fer popular: tres dias á la semana se veu afavorida ab una gran concurrència. Duas músicas que van passejantse al seu voltant alegran los ohidos de la bulliciosa multitud, y allí tothom s' hi diverteix ab poch gasto.

De V. affectíssim.

F. C.

Crónica General.

Molt gustosament si bé que ab un poch de retrás pera poguerho anunciar ab anticipació, reberem una atenta lletra convidantnos á la romeria literaria que deu tenir lloch en Montserrat, precisament en lo dia de avuy. Aquesta festa, digníssim homenatge que 'ls poetas catalans tributan á la excelsa Patrona de Catalunya, está anunciada en lo cartell que copiem, y es lo següent:

«Lo dia 15, festa de la mística poetisa Sta. Teresa de Jesús, á las duas de la tarde (si fa bon temps) se pujará al turó de Sant Geroni, portant una Imatge de Nostra Senyora, cantantse allí una *Salve* per implorar la benedicció de la Verge sobre sa predilecta Catalunya y demás reyalmes que parlan la nostra llengua. A la tornada se farà professó solemne desde la ermita de Sant Miquel fins al Santuari

Dia 16.—A las set del mati Missa de Comunió. A las 10 la Missa solemne ab sermó, y en l' Ofertori se fará la ofrena de la *Corona Poética* y además quatre blandons de cera ab sengles escuts de Catalunya, Valencia, Mallorca y Rosselló. A la tarde, despres del dinar de germandat, se tindrà una sentada poética en lo pati del claustre gótic, llegintse poesías ab entremesos de cant de la Escolanía montserratina.

—En l' ultim Bolletí de '*L Escursionista*, órgano de la Associació catalanista de excursions científicas, hi llegim entre altres cosas notables una interessant ressenya de la excursió particular á Amer. Sta. Pau y montanya de la Mare de Deu del Mont, que verificaren los Srs. Gich, Aulestia y Vergés los dias 4 al 11 del Setembre prop passat. Los dits senyors, despres de fer

alto en Girona visitant alguns monuments de nostra ciutat, se dirigiren á Amer, ahont pernoc-taren, visitant l'endemá las notabilitats artísti-cas y arqueològiques que ofereix aquella vila, de-tenintse particularment en la singular arquitec-tura de la iglesia parroquial y notant una ins-cripció hebrayca que descobriren en lo llindar de una casa.

Partiren de Amer en direcció á Las Planas, en qual trajecte tingueren ocasió d'admirar la ri-quesa de paisatges que aquella afraus presentan. y molt particularment la cascata vulgarment di-ta *saltant de Sta Margarida*, que es certament, com diu molt be la resenya, *una de las maravellas naturals mes notables de nostra terra*. Pernoc-taren en S. Feliu de Pallarols, y d'alli feren cap á Sta. Pau. Los cridá l'atenció l'ayre d'antiguetat que presenta encara aquella població. Fan men-ció de la suma amabilitat ab que 'ls rebé lo sen-yor Rector (Revnt D. Joan Ordeig) mostrantlos a iglesia, y acompanyantlos á visitar lo nomenat *castell* ó palau dels antichs barons, en qual cape-lla pogueren admirar lo preciosíssim ossari d'alabastre, notable obra d'art per los bens cise-llats relleus que la adornan. Visitaren també 'l santuari dels Archs, y no volgueren tampoch deixar de veurer lo celebrat menhir conegut per la *pedra del diable*. L'endemá 's dirigiren á Olot, parantse particularment en lo remarcable que presenta la iglesia de S. Joan las Fonts. D'alli 's dirigiren per Castellfolli vers al santuari de la Mare de Deu del Mont, en lo qual se detingueren registrant tot lo notable, y d'alli baixant per Sous y Beuda anaren á parar á Besalú, desde ahont retornoren á Girona y de aqui á la Ciutat comtal.

Es d'aplaudir aquest generós esperit d'in-vestigació que alenta als referits srs. Socis de la *Excursionista*, als quals admirém sempre al devant quan se tracta de novas descobertas y ob-servacions en interés de las arts y tot lo mes preuat de nostra terra. D'aixó se 'n diu ser ca-talanistas de fet, y desitjèm de veras que aquest sabor de sana ilustració y cultura artística que van semblant pe 'ls pobles, se prepagui y dongui en son temps los lloables fruyts qu'ells se pro-posan.

—Ha sigut nombrat per oposició Canonge Magistral de la Sta. Iglesia Catedral de Calahor-ra, lo Rnt. Dr. Candido Sains de Robles.

—«Lo Bolleti oficial» de Barcelona correspo-nent al 11 del actual, convoca á oposició pera provehir los plassas de professors auxiliars sense

sou vacants en los Instituts següents. Secció de Filosofia y lletras: dos en los Instituts de las Balears, Girona, Lleyda, Tarragona, Figueras y Reus, y una en los de Barcelona y Mahó. Sec-cions de Ciencias Exactas y ciencias Naturals y Fisico—químicas: una de cada classe en cada un dels Instituts mencionats. Las oposicions se veri-ficarán en Barcelona, mediant los exercicis esta-bleerts en lo retglament de 1.º de Maig de 1864, segons disposa l'article quart del Real decret de 6 Juliol de 1877.

—Diuen que 'l Sr. Arquitecto provincial D. Martí Sureda es encarregat de anar á Ripoll, ab l'objecte de enterarse de las deterioras que s'han causat ultimament á la preciosa obra del mo-nastir de aquella vila. Y ja que d'inspeccions se tracta, ¿no seria bo que s'envies per qui corres-pon un delegat pera examinar com se inverteixen los fondos pera la reparació de aquella obra de art, y fer de manera que 'ls treballs que hi ha que fer pera restaurar y conservar lo que ho ne-cesita, obehissen á una zelosa activitat é inteli-gent direcció? Nos sembla que hi ha una junta que en aixó podria entendre:

—Habem rebut lo primer número de «La Veu Sallentina,» setmanari catalá que ha comensat á veurer la llum pública en la industrial vila de Sel-lent. Li quedem atents á la visita, mes ab la fran-quesa propia de tot bon catalá, debem confessarli que la bona impresió que habem rebut de promp-te al veurer un nou colega en la propaganda ca-talanista, l'ha desmerescuda un poch la lectura de una poesia que inserta y 'ns sembla d'un co-lor massa pujat en lo género erótich. La poesia es una donzella modesta y pudorosa que ha de beurer sempre en las fonts de la puresa delicada la veritable inspiració.

—La tradicional y anomenada *fira del pon*, que tingué lloch diumenge distá molt de ser tan concorreguda y animada com altres anys, lo qual fou degut en gran part á la inseguretad del temps, que retragué sens dupte á molts forasters y fins als habitants de nostra ciutat, puix no s'hi ve-yan aquellas bulliciosas collas de jovent que acos-tumaban á animar la festa. No deixaren n'obs-tant de ferse importants transaccions en lo nego-ci de bestiar.

—Llegim en un periodich d'aquesta capital. —Se troba vacant la plassa de secretari del ajun-tament de Tarabaus, dotada ab l'assignació de *cent cinquanta* pessetas l'any. Es un problema que proposém als aficionats á casos árdus. ¿Com ho pot fer (á Espanya) un home, pera viurer ab

dos duros y mitj cada mes: y mes en lo cas que sia casat? Demanem la solució al heroich escribent que opti per tan *envejable* plassa.

—Afortunadament no han resultat verídaders los rumors que habiam sentit, suposant que l' Ajuntament de Sta. Coloma de Farnés posaba obstacles al projecte de una Santa Misió á dita vila. Lluny de ser aixis, nos consta que la Corporació municipal está completament d' acort respecte á aquest punt ab lo Sr. Párroco (com no podia menos de ser) y la Santa Misió s' efectuará, ajudant Deu, lo present mes.

—Lo Reverent D. Silveri Aulet, Pbre, Doctor en Filosofia y Lletres y Professor de la Escola Normal de mestras en Barcelona, ha tingut la galanesa de regalarnos un exemplar de la sua obra titulada *Apuntes de Religion y Moral* (primera part.) Encara que no hem pogut llegirla ab tot lo deteniment que reclama sa importancia, habem pogut ja notar algunas recomanables qualitats que en ella descollan, entre altrás la perfecta distribució, la claretat de plan y de estil, la genuina, ortodoxa y ben condensada exposició tan en los fets com en la doctrina, y un llenguatge correcte y natural, al alcans de las joves inteligencias, tot lo qual basta ja pera fer la obra en extrem recomanable. Agrahim al Dr. Aulet la sua finesa.

—En la Missa que 's dirá en Montserrat demá diumenge ab motiu de la romeria dels poetas catalans, y en la que celebrarà de pontifical lo Il·lm. Sr. Francech Mora Bisbe de *Monterey y Als Angels (California)*, fill també de nostra terra, pradicará en catalá lo eloquent orador y canonge de nostra catedral Dr. D. Celestí Rebera.

—Lo diumenge passat reberem la visita d' uu diari francés titolat «L' Esperance» que veu la llum pública en Perpinyá. Lo titol de católich y reyalista, que ostenta valenment al front de sa primera plana, está en ell justificat y sostingut d' una manera digna en son text, en extrem interessant no solsament per sas bonas qualitats literarias, sinó també pel franch y simpátich esprit d' adhesió y termesa que revela en la ardida defensa de sos principis. Quedem coralmant agrahits, á la fina atenció que 'ns manifesta y reberém sempre ab just una publicació que á mes de lo sá de la doctrina, nos proporciona un amistos llas d' avinensa ab nostres antichs germans del Rosselló.

ASSOCIACIÓ LLITERARIA DE GIRONA.

(Certamen de 1881.)

LLISTA DE LAS COMPOSICIONS REBUDAS EN SECRETARIA DESDE LA PUBLICACIO DEL CARTELL, FINIS AL DIA DE AVUY.

(Continuació.)

30. Sómnit profétich. *Fou veritat*—31 Venjansa—
32 Ombra y gloria. *El amor que te tengo parece sombra.* 33 Foch sagrat. *oniy lore!*—34 Lo Confés. *Felix*

dia, felix hora, felix tempus, felix mora 35 Art. *Quant lamoral despareix l' art tot seguit despareix.* 36 Amor. *De pámpols y oliveres garlandas cullirem ab alegria*—
37 Viudeta. *Pro veritates.*—38 á las bellas arts. *La moralitat es fon de bellesa.*—39 Plany *Meledictum eris super terram.*—40 América *Plus ultra.*—41 Lucrecia *Oderint dum medrant.*—42 Desitx; *Oh lloch de ditxa pura!* F. Soler.—43 á la libertat. *Bien puede oír Gerona mis cantos entusiastas.*—44 La poesia *Fe y Esperansa per amor.*—45 Cansó d' hivern. *Daignez sourire aux chansons d' un viellard.* Be. enguer.—46. Cansó * *—47 En Joseph A. blaué. *Fins lus auras repetian la tonada de las flors.*—48 La costa de levant. *Com la costa levantina en lo mon cap mes, cap mes.*—
49 Roma *Porta inferi non prevalebunt adversus eam.*—50 La vera gloria. (*oda heróica*)—51 La moralidad en el arte como fuente de belleza. *Mens agitat molem.* Virgilio.—52 La guerra y la pau. *Dol y alegria.*—53 La Cantinera. *¡Gloria als que la patria saben enaltir!*—54 Helena. *Artis Stella.*—55 La Bellesa. *Do de la moral en l' art.*—56—La moralidad en las artes como fuente de belleza. *La moralidad en el fondo es en la forma la bondad y la bondad esto es la belleza.*—57 A Mercedes. *¡Que quien soy y de do vengo?*—58. El sitio de Granada por los reyes catolicos. *Fides Patria.*—59 Latzer. *Lazaro veni foras.* S. Juan cap. 44 v 43.—60 Mar endins. *Faut il gemir? Faut il chanter.* Lamartine.—61 á Maria de Magdalo. *Non in perpetuum irascetur neque in eternum conminabitur.*—62 Amor sens fi. *La primavera del amor bien mio, no se marchita nunca.*—63 Esperanseta. *Amor noble,*—64 Poesia. *Tu ets ma esperança en flor.*—65 Cansó de mort. *¡Ay fuster lo vell fuster, feume la caixa!*—66 La cansó del Teixidor. *Fes canons ma esposa aymada tot cantant cansons d' amor.*—67 Ecos del dos de Mayo. *Espana independente.*—68 Lo 19 de Mars. *Costum Patria amor.*—69 Dins la fossa. *Mourir pour vivre.*—70 L, orfaneta. *¡Trista de mi!*—71 Lo trench d' aubada. *De prime una ratlla blanca per levant se veu eixi.*—72 Consolatrix afflictorum, *Benaventurats los que ploran perque ells seran consolats,*—73 Á ma patria. *¡Salut! L' embaladó. amor.*—75 La comptesa del castell. *Neguit.*

Girona 6 Octubre de 1881.

Ló secretari general,

PERE DE PALOL.

Butlletí relligiós

QUARANTA HORAS: passan demá á la Iglesia de la Congregació. Las horas de exposició serà: al matí de 8 á 11½ y á la tarde de las 4¼ á 6¼.

Girona: estampa de 'n Manel Llach.